

Yttrande

Datum
2025-06-26

Diarienummer
4.1.17-06412/2025-1

Utrikesdepartementet
ud.remissvar@regeringskansliet.se
ud.fmr@gov.se

Betänkandet Skydd för biologisk mångfald i havsområden utanför nationell jurisdiktion (SOU 2025:36)

Ert diarienummer UD2025/05056

Jordbruksverket har beretts tillfälle att yttra sig över ovan rubricerat förslag.

Vi konstaterar att vår myndighet inte är utpekad myndighet i utredningen. Vi har dock bland annat regeringens uppdrag att medverka till att främja fiskeriet, vattenbruket och fisketurismen samt att bidra till uppfyllandet av Livsmedelsstrategins mål och sjömatmålet i Livsmedelsstrategin 2.0. Jordbruksverkets yttrande utgår ifrån dessa uppdrag.

Sverige är medlem i alliansen för FN:s årtionde för havsforskning och har varit pådrivande i de globala förhandlingarna om skydd av haven utanför nationell jurisdiktion samt i arbetet med att värna biologisk mångfald. Jordbruksverket ställer sig bakom målet med bestämmelserna i den föreslagna nya svenska lagen som syftar till att säkerställa bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald i havsområden utanför Sveriges och andra staters jurisdiktion.

Jordbruksverket har inga invändningar till utredningens förslag på hur avtalet inom ramen för Förenta nationernas havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marinbiologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion ska genomföras i svensk rätt.

I dagsläget fiskar inga svenska fiskefartyg i havsområden utanför nationell jurisdiktion. Det finns dock möjlighet att fiska efter vissa pelagiska arter i dessa områden och nio tillstånd för svenska fiskefartyg i sådana vatten som förvaltas av Nordostatlantiska fiskerikommissionen (North East Atlantic Fisheries Commission, NEAFC) är upprättade. Trots att fiskefartyg med svensk flagg inte fiskar i havsområden utanför nationell jurisdiktion i nuläget är dessa tillstånd ekonomiskt viktiga enligt Havs- och vattenmyndigheten då de är värdefulla genom kvotbyten. Åren 2020–2024 har värdet av svenska initiala kvoter för sill, makrill och blåvitling i Nordostatlanten varierat mellan 162 och 325 miljoner kronor.

Möjligheten för svenska fiskefartyg att fiske i havsområden utanför nationell jurisdiktion kan komma att få en ökad betydelse om tillträde till andra staters vatten skulle minska, vilket redan idag sker för atlantisk sill. I en avstämning som Jordbruksverket gjorde med Havs- och vattenmyndigheten kopplad till denna SOU framkom att de nio tillstånden på internationella vatten inte behövs nyttjas delvis för att det varit möjligt att fiska atlantisk sill, makrill och blåvitling på andra exklusiva ekonomiska zoner. Detta har varit mer ekonomiskt fördelaktigt än att fiska i havsområden utanför nationell jurisdiktion. Men om tillträdet till andra staters vatten skulle minska ytterligare blir det med stor sannolikhet viktigare att det finns förutsättningar att fiska i havsområden utanför nationell jurisdiktion.

En annan anledning till att svenskt fiske skulle behöva bedrivas i havsområden utanför nationell jurisdiktion är klimatförändringarna. Beroende på hur relevanta fiskarter flyttar på sig på grund av ändrade vattenförhållanden med anledning av klimatförändringar kan behovet av att ändra fiskemönster och behovet av att fiska på internationella vatten öka.

Enligt utredningen bedöms inte svenskt vattenbruk börja bedrivas i de aktuella havsområdena under en överskådlig framtid. Förändrade levnadsförhållanden på grund av bland annat klimatförändringar skulle kunna vara en faktor även för vattenbruket att expandera sin verksamhet till havsområden utanför nationell jurisdiktion.

Jordbruksverket ser inte att den föreslagna lagen skulle försvåra bedrivandet av svenskt vattenbruk eller svenskt yrkesfiske avsevärt då fiske och vattenbruk redan idag är reglerat bland annat genom fiskerilagen (1993:787), i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, FN:s fiskbeståndsavtal och regionala fiskeriförvaltningsorganisationer samt för vattenbruket genom 11 kapitlet i miljöbalken.

Trots att svenskt yrkesfiske och vattenbruk inte bedrivs till någon större grad eller alls i dagsläget i havsområden utanför nationell jurisdiktion kan dessa områden komma att få en större betydelse för framtida svensk livsmedelsförsörjning. Jordbruksverket vill därför understryka att om den nya lagen införs är det viktigt att tillståndsprocesserna för fiske och vattenbruk i dessa områden sker på ett så enkelt och smidigt sätt, som är lagligt möjligt, för att minska på den administrativa och ekonomiska bördan för svenska fiske- och vattenbruksföretag.

I detta ärende har den vikarierande generaldirektören Anna Olofsson beslutat. Elin Gunve har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också ställföreträdande chefsjuristen Håkan Jöngren, Olof Johansson, Maria Gustafsson, Johan Penner, Fredric Nilsson, Lina Waara och Sara Sundelius deltagit.

Anna Olofsson

Elin Gunve

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

KOPIA TILL

li.jl@regeringskansliet.se